

Vzdelávacie ciele

- Žiaci pochopia, že na internete nemusí byť všetko pravda,
- naučia sa rozlišovať medzi spoľahlivým a nespoľahlivým zdrojom,
- vedia položiť základné „overovacie otázky“ (Kto to napísal? Prečo? Kedy?),
- dokážu vyhľadať rovnakú informáciu na dvoch rôznych miestach,
- rozoznajú základné varovné signály klamlivého obsahu (senzácia, „šok“, prehnané emócie, anonymný autor).

Pomôcky a materiály

- Písacie potreby
- Kartičky s výroky
- Komiks

Práca so žiakmi

1. Motivačná aktivita (5 min.)

Povedzte deťom dve krátke tvrdenia, napr.:

„Mrkva zlepšuje zrak.“

„Ak položíš telefón do mrazničky,
zrýchli sa ti internet.“

Spýtajte sa:

- Obe tvrdenia vyzerajú pravdivo. Ako zistíme, ktoré z nich je skutočne pravda?
- Deti budú tipovať – prirodzene tak otvoria tému.

2. Krátky výklad (10 min.)

Vysvetlite jasne a jednoduchým jazykom:

A. Nie všetko online je pravda

Na internete môže písať hocikto – aj ten, kto chce klamať, žartovať alebo zaujať.

B. Overovacie otázky

Učiteľ môže napísať na tabuľu tri základné otázky:

1. Kto to napísal?

Je to známa stránka? Autor má meno?

Je to odborník?

2. Kedy to bolo napísané?

Staré informácie môžu byť nesprávne.

3. Prečo to bolo napísané?

Chce len šokovať? Predať? Vyvolať strach?

C. Ako overujeme?

- pozrieme si iný zdroj,
- porovnáme informácie (zodpovedajú si?),
- používame stránky, ktoré majú meno, kontakt, autora, dátum.

3. Hlavná aktivita „Detektívi internetu“ (15 min.)

Postup:

Rozdeľte deti do dvojíc alebo trojíc. Každá skupina dostane 3 tvrdenia (jedno pravdivé, jedno zavádzajúce, jedno vymyslené).

Príklady:

„Ak vypiješ veľa vody naraz, získaš super rýchlosť.“

„Delfíny sa rozprávajú pomocou zvukov.“

„Špenát má toľko železa, že keby si ho veľa jedol, pritiahneš magnet.“

Úloha:

- vyhľadať informácie o každom tvrdení na dvoch rôznych stránkach (bez hodnotenia samotných konkrétnych stránok, ide len o princíp),
- zistiť, či sa stránky zhodujú alebo nie,
- pomocou „troch otázok“ odhadnúť, čo je pravda.

Každá skupina stručne povie, čo zistila a ako to zistila.

4. Mini lekcia „Varovné signály“ (5 min.)

Spoločne vytvorte zoznam:

- veľké nápisy typu „ŠOKUJÚCE!“, „NEUVERITEĽNÉ!“,
- množstvo výkričníkov,
- anonymný autor (nikto nepodpísaný),
- chýba dátum,
- tvrdenie pôsobí až „príliš dokonalé“ alebo „príliš strašidelné“,
- tlačí na strach („Musíš to vidieť!“, „Hrozí nebezpečenstvo!“).

5. Reflexia a záver (5 min.)

Zhrnutie:

- Internet je ako veľká knižnica, ale knihy nie sú vždy správne.
- Informáciu si vždy môžeme overiť minimálne dvakrát.
- Pýtame sa: Kto? Kedy? Prečo?
- Keď si nie som istý, radšej sa opýtam dospelého.

Otázka na záver:

„Ktorú z troch overovacích otázok si budeš pamätať najviac? Prečo?“

Voliteľné doplnenie

- jednoduchý pracovný list „Informácie – Pravda alebo paca?“
- skupinová maľba plagátu „Internetoví detektívi“
- mini hra: učiteľ číta tvrdenia a deti dvíhajú kartičky OVERIŤ / NEVERIŤ